

Heikki Lindroos

”Metsäherrojen” kanssa marjassa

Pakkanen, Esko. 2011. Metsäherrojen mennyt aika. Teollisuuden Metsänhoitajat ry 100 vuotta. Teollisuuden Metsähoitajat ry. 335 s.

http://www.metsateho.fi/files/metsateho/tiedostot/TMH_100v_historiikki_final.pdf

Esko Pakkanen kirjoittama hulpea historiateos *Teollisuuden Metsänhoitajat ry 100 vuotta* on saanut päänimikseen *Metsäherrojen mennyt aika*, joka teoksen asiasisältöä ja aikajännettä ajatellen on suorastaan harhaanjohtava – niin mehevä kuin se nimenä onkin. Metsäherrat, kansankin kiroamat, hävitettiin ”virallisesti” myös Teollisuuden Metsänhoitajat – Industriförstämästarna ry:n (TM) sääntömuutoksella jo vuonna 1973, kun siirryttiin ”kertaheitolla metsäpäällikkövallasta kansanvaltaan”, kuten asia historiikissa todetaan. Pohtia sopii, millaisen signaalin historiateoksen nimi lähettää taas kerran ns. suurelle yleisölle.

Hulpeaksi Esko Pakkanen historiateosta voi sanoa kahdestakin syystä: Se on kirjoitettu mukaansa tempaavalla tarinatyyllillä, jota luonnehtivat runsaat tekstilainat ja eskomaisen suorasukaiset kommentit. Niistä lainausmerkkeihin pannut on syytä mutustella aivan erityisen tarkkaan. Yli 300-sivuinen teos on myös raameiltaan hulpean kokoinen.

Asiasisällöltään kirja on tiivis pakkaus monista aiemmin ilmestyneistä metsätietokirjoista. Suuri määrä tekstilainoja ”kursivoi” leimallisesti kirjan sivut. Lähdeviitteet puuttuvat, mutta lainat on kohdennettavissa kuitenkin ainakin kirjan tarkkuudella. Kun historiikin sivuilta on poiminut 100 vuotta marjoja

metsäherrojen ja arkisempienkin ”stereotyyppien” matkassa, tulee läpikäyneeksi vähintäänkin pääkohdittain maamme 100-vuotisen metsätalous- ja metsäteollisuushistorian; vain Kauppakirjatoimikunnan arvokas työ on tainnut jäädä käsittelemättä..

Esko Pakkanen rento, mutta asiantunteva tapahtumien ja syy-seuraussuhteiden esitystapa tarjoaa historiateoksessa parhaimmillaan nautittavan luku-

kokemuksen, mutta pahimmillaan uuvuttavan tekstivuon yksityiskohtiin takertuvine nippelitietoineen ja numeroineen, jotka olisi voitu koota taulukoiksi tai graafeiksi. Menettely olisi taustoittanut selkeämmin itse pääkohteen, teollisuuden palveluksessa olleiden metsänhoitajien tehtävä- ja toimintakentän muutoksen, joka nyt uhkaa jäädä yleisen metsähistorian jalokoihin. Valokuvia olisi tarvittu enemmän havainnollistamaan tekstiä ja lisäämään kirjan selailuhalua. Kuvatekstit ovat asiallisia, mutta täydellisempiä nimitietoja jäi kaipaamaan jäsenistöä esittäviin muutamiin ryhmäkuviin.

Yhdistyksen toiminta vuodesta 1986 nykypäiviin on kuvattu hyvin ja onneksi siihen osioon on löytynyt valokuviakin. Kiitos historiategoksen myöhästymisen aikataulussa teokseen on voitu sisällyttää myös kuvaus ja kuvia yhdistyksen 100-vuotisjuhlista 9.4.2011. Teollisuuden Metsänhoitajat ry:n jäsenistöä ja toimintaa havainnollistavien ”tietolaatikoiden” puutetta paikkaa osittain se, että läpi kirjan on tekstilainojen yhteydessä mainittu nimiltä yhdistyksen jäseniä, tunnistetietoina Evon, Hyytiälän tai Mekrijärven kurssinnumero. Lisätietoja löytyy vaikkapa Metsänhoitajaliiton matrikkeleista. – Näin kai kirjoittaja on tuumaillut. Yhdistyksen luottamushenkilöt ja palkitut löytyvät asianmukaisesti historiikkiin liitteistä, samoin henkilöhakemisto ja lista tärkeimmistä tietolähteistä. Jäsenluetteloa sen paremmin kuin aakkosellista asiahakemistoakaan ei ole katsottu tarpeelliseksi.

Rakenteellisesti historiikki on hyvin jaksotettu: 75-vuotisen alkuosan (1911–1986) ja vuoteen 2011 ulottuvan jälkitaipaleen väliin on mielenkiintoisella tavalla sijoitettu siirtymävuoden 1986 yksityiskohtainen tarkastelu. Yhdistyksen kesäretkeilyjen teemoista ja vuosikokousten esitelmistä kootut kronologiat kertovat myös mainiosti eri aikoina päällimmäisistä ammattikysymyksistä. Hieman kyseenalaisempi on teoksen loppuun sijoitettu ”kutsuttipainotteinen” artikkeliosio metsäteollisuuden kansainvälisistä toiminnoista; niitä valloituksia ja seikkailuja käsitellään näet seikkaperäisesti myös varsinaisessa tekstissä. Perusteena lienee alkuaan ollut jäsenten henkilökohtaisten muistojen laajempikin sisällyttäminen historiikkiin.

Vaikutelmaksi jää, että kirjoittaja on leipätekstiä tuottaessaan ikään kuin koonnut samanaikaisesti omia loppupäätelmiään ”hintasuositussopimusten ja taksataulukoiden sivuja käännellessään”. Tyyllilaji hipoo joissakin provosoivissa johtopäätöksissä jopa pamflettia. Lukijalle syntyy takuuvarmasti joskus tarve mutista hampaiden raosta jotain vastaankin, jos kohta runsaasti on sellaisiakin johtopäätöksiä, joihin helposti yhtyy ja ajatuksen selkeyttä ihastelee. Tällaisessa impulsiivisessa asioiden suoltamisessa ei voi välttyä ylilyönneiltä, ei myöskään Esko Pakkanen; ryhtyessään metsäpoliittiseksi neuvonantajaksi historiankirjoittaja astuu helposti heikoille jalle.

Varsinaista ohjausryhmää kirjoittajalla ei ole ollut tukenaan, aiheavustajia kylläkin. Teoksen johdannossa (Hyväksi aluksi) kirjoittaja varustaa lukijaa ehkä tarpeettomankin paljon teoksen puutteista ja virheistä tyyliin ”Kirjasta ei tullut aivan sellainen kuin oli tarkoitus ja mitä olisin halunnut”. – Teollisuuden Metsänhoitajat ry:stä ja sen edeltäjistä on kirjassa omina osioinaan nyt vain noin kolmannes sivumäärästä (98 s. + liitteet).

Hatunnoston Esko Pakkanen kuitenkin ansaitsee kirjansa luettavuudesta ja virheiden vähäisyydestä. Tätä korostaa se, että Teollisuuden Metsänhoitajien historiikki julkistettiin vain kuukausi sen jälkeen, kun Matti Leikolan ja Esko Pakkanen mammuttimaisen Metsien käytön historia -trilogian viimeinen osa, 500-sivuinen *Tervaa, lautaa ja paperia*, oli julkistettu. Kahden näin mittavan historiategoksen aineiston käsittely ja painokuntoon saattaminen on vaatinut rautaista kokemusta ja poikkeuksellisen hyvin organisoitua työskentelyä. – Siinäpä sitä on muille ennätystä rikottavaksi!

■ Metsänhoitaja, MML Heikki Lindroos
Sähköposti: h.lindroos@pp.inet.fi